

نگاه
کنشگر

عکس: ایرنا

ترکیب جدید مجلس به ضرر زنان است

گفت‌وگو با اشرف بروجردی از مسئولان دولت خاتمی، درباره وضعیت زنان مطالبات آنها و عملکرد دولت و مجلس در برابر خواسته‌های آنها

شادی مکی
خبرنگار گروه جامعه

«زنانی که در شکل‌گیری و ایجاد انقلاب ۵۷ مشارکت فعال داشتند، هرگز گمان نمی‌کردند روزی نیاز باشد برای احقاق خود محاجه (مباحثه) کنند. آنها در آن زمان به راحتی می‌توانستند به خیابان بیایند، در کنار مردان قرار گرفته و حرف بزنند.» این بخشی از صحبت‌های اشرف بروجردی، فعال سیاسی و عضو سابق شورای فرهنگی- اجتماعی زنان کشور است. او در دولت خاتمی، معاون وزیر کشور، عضو سابق هیئت علمی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی وزارت علوم و رئیس سابق سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران بود و حالا به مناسبت هشت مارس- روز جهانی زن- در گفت‌وگو با هم‌میهن و درباره وضعیت زنان در جامعه امروز ایران با توجه به اعتراضات سال گذشته و صدای بلند مطالبه‌گری توضیح داد و گفت که کج‌فهمی از دین، باعث شده است که عده‌ای خواسته‌ها و مطالبات زنان را نادیده گرفته و حتی مواضعی بر علیه این خواسته‌ها بگیرند.

به‌عنوان اولین سوال، لازم است به اصل ۲۱ قانون اساسی نگاه کنیم که بر تضمین حقوق همه‌جانبه زن توسط دولت تأکید می‌کند. به نظر شما وجود این اصل در قانونی که نقشه راه ساختار سیاسی کشور است، توانسته وضعیت زنان را در جامعه بهبود بخشد؟

در بسیاری از موارد، قانون مسائلی را مقرر می‌کند، اما مسئولان به گونه‌ای عمل می‌کنند که انطباقی با قوانین ندارد. در مبحث حقوق زنان هم همین وضعیت دیده می‌شود، اما در نظر داشته باشید که قانون اساسی عمدتاً متمرکز بر «زن در خانواده» است تا خود شخص زن و اصولاً زن را در خانواده می‌بیند، در حالی که مفهوم حقوق زنان، امروز نسبت به زمانی که این قانون نوشته شده، متفاوت شده است. در گذشته وقتی از حقوق زن سخن

رسا بود، در حالی که تعداد زنان در این مجلس کمتر از مجلس پنجم بود. اما در مدت اخیر که صبغه دینی اندکی در مجلس تقویت شده، زنان ساکت‌اند و به‌جز یک نماینده زن جوان که خیلی خوب توانست در زمینه‌های مختلف موضع‌گیری داشته باشد، ندیدم که هیچ‌یک از نمایندگان زن صدایی داشته باشند. در مجلس دهم هم صدای زنان در نمی‌آمد. این مسئله نشان می‌دهد که مجلس، پایگاهی برای زنان نیست. تعداد نمایندگان زن در مجلس بسیار کم است و صدای‌شان هم رسا نیست. در یک توصیف دقیق می‌توانیم بگوییم که مجلس هرگز صدای رسای زنان نبوده است. این در حالی است که بسیاری از زنان خودشان دست به کار شده و جایگاه بالاتری را برای زنان در جامعه رقم زده‌اند. براساس تجربه‌ام تأکید می‌کنم که حضور در بخش اجرایی به‌مراتب اثربخش‌تر از حضور در بخش قانون‌گذاری است. اگر زنی وزیر، معاون وزیر یا مدیرکل یک دستگاه شود به‌مراتب صدایش رساتر از زنی است که در مجلس حضور دارد. به‌طور کلی حضور زنان در بخش اجرایی از دولت آقای خاتمی پررنگ شد. یعنی حدود هزار زن در شوراهای شهر سراسر کشور داشتیم که برخی از آنها رئیس شورا شدند.

شهردار زن هم داشتیم که به خوبی توانستند در حوزه کاری خود تأثیرگذار باشند. اگر نمایندگان مجلس همچنان به سبب گذشته عمل کنند، خاصیتی نخواهند داشت مگر اینکه به‌جد به سمت ایجاد تغییر در قوانین حرکت کنند. به‌رحال آنقدر که نگاه مردسالارانه در مجلس اثربخش بوده، نگاه زنان حاضر در مجلس اثرگذار نبوده است. من معتقدم به‌جز مجلس اول که خانم دستغیب توانست مسئله حضانت فرزندان شهیدا توسط همسران شهیدا را به نفع زنان تغییر دهد و مجلس ششم که سن ازدواج و برخی دیگر از قوانین را تغییر دادند، شاهد نقش‌آفرینی پررنگ نمایندگان زن در سایر ادوار مجلس نبوده‌ایم. به نظر من مجلس دهم و یازدهم، اقدامی برای تغییر قانون، قانون‌گذاری و به‌طور کلی گام برداشتن برای تأمین حقوق زنان نکرده‌اند.

شما به این موضوع اشاره کردید که زنان در مجلس مورد حمایت نیستند، به نظر شما آیا این موضوع به رویکرد ساختار سیاسی و حکمروایی کشور بازمی‌گردد؟ نگاه ساختار سیاسی کشور نسبت به حقوق زنان چیست که باعث می‌شود مجلس هم از زنان حمایت نکند؟

اول اینکه، تعداد زنان در مجلس بسیار مهم است و دوم اینکه، بسیار مهم است که افراد وارد شده به مجلس از جمله زنان نماینده، از کدام طیف فکری و سیاسی باشند. به بیان دیگر، نماینده‌های مجلس دهم و یازدهم عمدتاً افرادی بودند که به‌شدت به وجهه دینی خود پایبند بودند و به دلیل فهم نادرست از دین، گمان می‌کردند که نباید حرفی درباره حقوق زنان بزنند. اما به صورت کلی رویکرد مردانه و مردسالارانه بر مجلس و ساختار سیاسی کشور حاکم است و این حاکمیت رویکرد مردسالارانه به مباحث زنان به این موضوع کمک کرده است که صدای زنان حاضر در مجلس بلند نشود، اعتراضی به شرایط موجود نداشته باشند و مطالبه‌ای هم در راستای ارتقای موقعیت خودشان نداشته باشند. اگر چه برخی معتقدند که زنان در جامعه ما به حقوق‌شان آگاهند و مردسالاری کم‌رنگ

می‌گفتیم، معمولاً ذهن افراد به سمت مسائل خانوادگی یا جایگاه زنان در باور مردان خانواده متمرکز می‌شود یا نهایتاً بر این موضوع که آیا زنان می‌توانند در پست‌های مدیریتی، قضاوت و مسائلی از این دست حضور داشته باشند یا خیر. اما امروز، حقوق و مطالبات زنان فراتر از این مباحث است. با این همه بررسی شرایط امروز زنان نشان می‌دهد که توجه کافی به مسائل آنها نشده است. امروز زنان مطالباتی دارند که محقق نمی‌شود، مثلاً یکی از آنها بحث «حجاب» است. زنان می‌گویند ما حق انتخاب داریم و شما برای ما تعیین تکلیف نکنید. «شریعت محمدی» نیز هیچ محدودیتی برای این حق انتخاب زنان قائل نشده است. اما رفتاری که با آنها می‌شود با مطالبات زنان و شرع مطابقت ندارد. بنابراین رویکرد قانون اساسی که پیش‌تر هم تأکید کردم، عمدتاً ناظر بر زن درون خانواده است، بیشتر رویکردی فرهنگی دارد تا قانونی، بنابراین باید فرهنگ جامعه تغییر کند. البته امروز جایگاه زنان در خانواده اندکی مرتفع شده و بهتر از گذشته است. مثلاً درس خواندن و اشتغال زنان امروز در اغلب خانواده‌ها ولو خانواده‌های به‌شدت سنتی پذیرفته شده است، بنابراین به‌صورت کلی می‌توان گفت جایگاه زنان در بسیاری موارد مطابق با نگاه قانون اساسی ارتقاء یافته اما در رویکرد ساختار سیاسی و فرهنگ عمومی جامعه زنان هنوز موفق نشده‌اند رشد و تعالی مطابق با شأن خودشان را به دست بیاورند.

بخش بزرگی از زنان امروز ایران بر برابری تأکید دارند و حتی بخش بزرگی از جامعه نیز در این باره با آنها همراهی می‌کند، اما رویکرد برخی از دولت‌مردان کشور چنان است که گویا این برابری خواهی و مطالبات ناشی از آن را بر نمی‌تابند. در این بین نقش نمایندگان زن مجلس به‌ویژه در مجلس دهم و یازدهم که هم‌زمان با بلندتر شدن صدای زنان برای احقاق حقوق خود بر سر کار آمدند، در راستای تحقق مطالبات زنان، چه بوده است؟ به نظر من باید مجلس را متفاوت دید. مثلاً در مجلس ششم زنان نماینده توانستند برخی از قوانین را تغییر دهند و صدایشان هم

جریمه ۳ میلیون تومانی حجاب

یک نماینده درباره آخرین جزئیات لایحه حجاب گفت: «اگر کسی مرتکب بی‌حجابی شود، جریمه می‌شود. این جریمه مستقیماً توسط مأمور نیروی انتظامی صورت نمی‌گیرد، بلکه سازمانه‌ای است و مبلغ آن ۳ میلیون تومان است.» بانکی‌پور که در برنامه افق صحبت می‌کرد، ادامه داد: «فکر می‌کنم این جریمه، بعد از تعطیلات عید قابلیت اجرا خواهد داشت.» به گفته او، اگر فرد نان‌آور خانواده باشد تا حدی باید در حسابش پول باشد، مابقی آن کسر می‌شود اگر در حساب پول نباشد، به‌عنوان بدهکار حساب خواهد شد. این شخص می‌تواند اعتراض کند و اگر اعتراض وارد بود، ۳ میلیون تومانش برمی‌گردد. بار دوم اگر مرتکب شود، به دادگاه خواهد رفت. او ادامه داد: «سخت‌ترین نوع مجازات مربوط به سلب‌ریتی‌هایی است که کشف حجاب کرده‌اند. هم بخشی از اموال‌شان مصادره خواهد شد، هم ممنوع‌الخروج و هم ممنوع‌التصویر می‌شوند. صفحات‌شان در فضای مجازی نیز بسته می‌شود.» به گفته او، تا دو سه روز دیگر در همین مجلس، ریاست مجلس لایحه را به شورای نگهبان می‌فرستد که به احتمال زیاد ایرادی باقی نمانده است.

بیش از یک میلیون بازمانده از تحصیل

وزیر آموزش‌وپرورش از شناسایی ۲۰۰ هزار دانش‌آموز بازمانده از تحصیل در سال جاری خبر داد. به گزارش ایسنا، رضامراد صحرایی گفت: «سال گذشته حدود ۹۰۰ هزار دانش‌آموز بازمانده از تحصیل در کشور شناسایی شدند و در سال جاری نیز بیش از ۲۰۰ هزار نفر دیگر شناسایی شده‌اند و کارهای ادامه تحصیل این افراد بازمانده از تحصیل در حال انجام است.» او ادامه داد: «از ترک تحصیل دانش‌آموزان باید پیشگیری شود و در زمینه جذب دانش‌آموزان بازمانده از تحصیل نیز باید برنامه‌ریزی دقیقی صورت گیرد.» او بر لزوم ساماندهی آن دسته از دانش‌آموزان بازمانده از تحصیلی که شناسایی شدند، اما مسیر دیگر را برای تحصیل انتخاب کردند، تأکید کرد.

داروی «صعب‌العلاج» ها در داروخانه‌های منتخب

رئیس سازمان غذا و دارو گفت: «داروی بیماران صعب‌العلاج همواره با برنامه‌ریزی‌های انجام‌شده در اختیار داروخانه‌های منتخب که برای توزیع این داروها انتخاب شده‌اند، قرار می‌گیرد.» محمدمدی با بیان اینکه نگرانی درباره تأمین داروی بیماران صعب‌العلاج در تعطیلات نوروز وجود ندارد، در عین حال درباره نحوه فعالیت داروخانه‌ها در ایام عید هم توضیح داد و گفت: «داروی بیماران صعب‌العلاج در اختیار داروخانه‌های منتخب که برای توزیع این داروها انتخاب شده‌اند، قرار می‌گیرد. در مجموع ارتباطی میان توزیع داروهای بیماران صعب‌العلاج با ایام تعطیل و غیرتعطیل وجود ندارد.» در این میان وزیر بهداشت هم تأکید کرد که در تعطیلات نوروز، هیچ بیمارستانی از متخصص خالی نخواهد بود و به صورت تقسیم‌بندی کاری، خدمات مورد لزوم به بیماران ارائه می‌شود.